ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 10. novembra 2005 *

Vo veci C-432/03,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 10. októbra 2003,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Caeiros, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Portugalskej republike, v zastúpení: L. Fernandes, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci N. Ruiz, advogado, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: portugalčina.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia K. Schiemann, N. Colneric, K. Lenaerts (spravodajca) a E. Juhász,

generálny advokát: L. A. Geelhoed,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. júna 2005,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. septembra 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou Komisia Európskych spoločenstiev žiada Súdny dvor, aby určil, že nezohľadnením homologizačných certifikátov vydaných inými členskými štátmi počas homologizačného konania v zmysle článku 17 všeobecného nariadenia o mestskej výstavbe (Regulamento Geral das Edificações Urbanas) prijatého zákonným dekrétom č. 38/382 zo 7. augusta 1951 (Diário do Governo, časť I, č. 166, zo 7. augusta 1951, s. 715, ďalej len „zákonný dekrét"), týkajúceho sa polyetylénových rúr dovezených z týchto členských štátov a neinformovaním Komisie o takomto opatrení, si Portugalská republika nesplnila povinnosti, ktoré jej

vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, ako aj z článkov 1 a 4 ods. 2 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 3052/95/ES z 13. decembra 1995, ktorým sa zriaďuje postup na výmenu informácií o vnútroštátnych opatreniach, ktoré sa odchyľujú od princípu voľného pohybu tovaru v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 321, s. 1; Mim. vyd. 13/015, s. 427).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Smernica Rady 89/106/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov vzťahujúcich sa na stavebné výrobky (Ú. v. ES L 40, 1989, s. 12; Mim. vyd. 13/009, s. 296) zmenená a doplnená smernicou Rady 93/68/EHS z 22. júla 1993 (Ú. v. ES L 220, s. 1, ďalej len „smernica 89/106") sa v zmysle svojho článku 1 ods. 1 uplatňuje na stavebné výrobky, a to v tej miere, v akej sa na ne vzťahujú podstatné požiadavky na stavebné diela podľa článku 3 ods. 1 tej istej smernice.

3 Podľa znenia článku 1 ods. 2 smernice 89/106 sa za „stavebný výrobok" považuje „každý výrobok, ktorý sa vyrába na trvalé zabudovanie v stavbách, ktoré zahŕňajú budovy, ako aj diela stavebného inžinierstva".

4 Podľa znenia článku 2 ods. 1 tejto smernice členské štáty prijmú všetky nevyhnutné predpisy, aby sa zabezpečilo, že výrobky podľa článku 1, s použitím ktorých sa uvažuje pri stavbách, môžu byť uvedené na trh iba vtedy, ak sú spôsobilé na toto

zamýšľané použitie, iným spôsobom povedané, ak majú také charakteristiky, že stavby, do ktorých sa majú zabudovať, namontovať, použiť alebo inštalovať, môžu, ak sú riadne navrhnuté a vyhotovené, uspokojiť podstatné požiadavky podľa článku 3, pokiaľ sú tieto stavby predmetom nariadení obsahujúcich takéto požiadavky.

5 Článok 3 ods. 1 tej istej smernice uvádza, že tieto podstatné požiadavky sú uvedené v jej prílohe I vo forme cieľov. Predmetné požiadavky sa týkajú určitých vlastností stavieb v oblasti mechanickej pevnosti a stability, bezpečnosti v prípade požiaru, hygieny, zdravia a životného prostredia, bezpečnosti pri používaní, ochrany proti hluku, hospodárenia s energiou a udržiavania tepla.

6 Podľa znenia článku 4 ods. 1 smernice 89/106 treba pod pojmom „technické špecifikácie" na účely tejto smernice chápať normy a technické schválenia.

7 Článok 4 ods. 2 tejto smernice uvádza, že členské štáty musia predpokladať, že výrobky sú spôsobilé na použitie, ak umožňujú stavbám, na ktoré sú použité, aby vyhovovali predmetným základným požiadavkám, keď majú označenie „CE", ktoré uvádza, že zodpovedajú vnútroštátnym normám preberajúcim harmonizované normy, európskemu technickému schváleniu alebo národným technickým špecifikáciám uvedeným v odseku 3 tohto článku, ak neexistujú harmonizované špecifikácie.

8 Predmetný odsek 3 umožňuje členským štátom, aby oznámili Komisii texty svojich národných technických špecifikácií, ktoré pokladajú za zhodné s podstatnými

požiadavkami, z dôvodu, aby Komisia doručila tieto národné technické špecifikácie, pre ktoré platí prezumpcia zhody s podstatnými požiadavkami, ostatným členským štátom.

9 Článok 6 ods. 1 a 2 smernice 89/106 uvádza:

„1. Členský štát neprekáža na svojom území voľnému pohybu tovarov, ich uvádzaniu na trh alebo do prevádzky, ak spĺňajú opatrenia tejto smernice.

Členské štáty zabezpečia, že používaniu týchto výrobkov na určené ciele by sa nemalo brániť pravidlami ani podmienkami verejných alebo súkromných inštitúcií, činných v oblasti verejného ručenia alebo konaním verejných orgánov s monopolným postavením [, ktoré z dôvodu ich monopolného postavenia majú povahu verejných podnikov alebo inštitúcií — *neoficiálny preklad*].

2. Členské štáty však umožnia výrobkom, na ktoré sa nevzťahuje článok 4 ods. 2, aby boli na ich území uvedené na trh, ak spĺňajú vnútroštátne právne predpisy zhodné so zmluvou, pokiaľ európske technické špecifikácie podľa kapitoly II a III nestanovujú iné. ...“

10 Článok 16 tej istej smernice uvádza:

„1. Ak chýbajú technické špecifikácie, ako je definované v článku 4, v prípade všetkých predmetných výrobkov, členský štát určenia na základe jednotlivých žiadostí uzná zhodu výrobku s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi, ak majú uspokojivé testy a inšpekcie uskutočnené schváleným orgánom v členskom štáte výroby podľa metód platných v danom členskom štáte určenia alebo týmto členským štátom uznaných za rovnocenné.

2. Členský štát výroby informuje členský štát určenia, v zhode s ktorými opatreniami sa majú uskutočniť testy a inšpekcie tým orgánom, ktorý uvažujú [členský štát určenia, ktorého právna úprava sa na testy a inšpekcie uplatňuje, o orgáne, ktorý má v úmysle — *neoficiálny preklad*] na tento cieľ schváliť. Členský štát určenia a vyrábajúci členský štát si navzájom poskytnú všetky nevyhnutné informácie. Na ukončenie [Po ukončení — *neoficiálny preklad*] tejto výmeny informácií členský štát výroby schváli takto určený orgán. Ak má členský štát pochybnosti, zdôvodní svoje stanovisko a informuje Komisiu.

3. Členské štáty zabezpečia, aby si vymenované orgány vzájomne poskytovali všetku nevyhnutnú pomoc.

4. Keď členský štát zistí, že schválený orgán riadne nevykonáva dané testy a inšpekcie v zhode so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi, upovedomí členský štát, v ktorom bol tento orgán schválený. Daný členský štát v rozumnom časovom limite informuje certifikačný členský štát, aké opatrenia uskutočnil. Ak certifikačný členský štát neuzná tieto činnosti ako uspokojivé, môže zakázať uvedenie daného výrobku na trh a do prevádzky alebo ho vystaviť špeciálnym podmienkam. Informuje o tom ostatné členské štáty a Komisiu."

11 Rozhodnutie č. 3052/95 stanovuje vo svojom článku 1:

„Členský štát, ktorý uskutoční opatrenia, cieľom ktorých je zabrániť voľnému pohybu konkrétneho modelu alebo typu výrobku, ktorý sa zákonným spôsobom vyrába alebo predáva v inom členskom štáte, alebo zabrániť uvedeniu takéhoto výrobku na trh, o tom upovedomí Komisiu v tých prípadoch, v ktorých priamy alebo nepriamy účinok takéhoto opatrenia spočíva:

— vo všeobecnom zákaze tovaru,

— v odmietnutí povolenia uviesť tovar na trh,

— v pozmenení modelu alebo typu výrobku pred povolením jeho uvedenia na trh alebo ponechania na trhu,

alebo

— v stiahnutí tovaru z trhu."

12 Článok 3 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95 stanovuje, že táto povinnosť oznámenia sa okrem iného nevzťahuje na opatrenia uskutočnené výlučne pri vykonávaní harmonizačných opatrení Spoločenstva a opatrenia, ktoré sa Komisii oznamujú na základe osobitných ustanovení.

13 Článok 4 ods. 1 a 2 tohto rozhodnutia stanovujú, že oznámenie uvedené v článku 1 musí byť vykonané dostatočne podrobným spôsobom a jasnou a zrozumiteľnou formou a že oznámenie relevantných informácií má byť vykonané do 45 dní od dátumu, keď bolo opatrenie uskutočnené.

Vnútroštátna právna úprava

14 Podľa článku 17 zákonného dekrétu použitie nových materiálov alebo metód výstavby, pre ktoré neexistujú oficiálne špecifikácie ani dostatočná prax používania, podlieha predchádzajúcemu schváleniu národným laboratóriom stavebného inžinierstva ministerstva verejných prác (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, ďalej len „LNEC").

15 Podľa vyhlášok ministerstva verejných prác z 2. novembra 1970 (Diário do Governo, časť II, č. 261, z 10. novembra 1970, s. 7834) a zo 7. apríla 1971 (Diário do Governo, časť II, č. 91, z 19. apríla 1971, s. 2357) vo vodovodných sieťach môžu byť použité iba plastové materiály homologované LNEC.

Konanie pred podaním žaloby

16 V apríli 2000 Komisia dostala sťažnosť pochádzajúcu od portugalskej spoločnosti, ktorej boli kontrolným orgánom — spoločnosťou Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA (ďalej len „EPAL") — odmietnuté povolenia potrebné na inštaláciu polyetylénových rúr PEX dovezených z Talianska a Španielska v inštalačnom systéme budovy, z dôvodu, že tieto rúry neboli homologované zo strany LNEC.

Žiadajúca spoločnosť sa následne obrátila na LNEC s cieľom získať potvrdenia rovnocennosti so zahraničným certifikátom, ktorými disponovala.

17 Listom z 26. mája 2000 LNEC informoval žiadajúcu spoločnosť o zamietnutí jej žiadosti o potvrdenie rovnocennosti s certifikátom vydaným Istituto Italiano dei Plastici (ďalej len „IIP") z dôvodu že IIP nefiguruje medzi členskými organizáciami Európskeho zväzu pre technické schvaľovanie v oblasti stavebníctva (ďalej len „UEATC"), ani medzi inými organizáciami, s ktorými LNEC uzavrel dohodu o spolupráci v predmetnej oblasti.

18 Výzvou z 12. septembra 2000 Komisia informovala Portugalskú republiku, že podriaďovaním polyetylénových rúr dovezených z iných členských štátov homologizačnému konaniu podľa článku 17 zákonného dekrétu bez zohľadnenia homologizačných certifikátov vydaných týmito inými členskými štátmi a neinformovaním Komisie o takomto opatrení si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES a článkov 1 a 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95.

19 Považujúc odpoveď predloženú portugalskými orgánmi za nedostatočnú, Komisia 16. mája 2001 týmto orgánom zaslala odôvodnené stanovisko, ktorým ich vyzvala, aby prijali požadované opatrenia na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

20 Keďže Komisia nebola spokojná s odpoveďou portugalských orgánov, podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článkov 28 ES a 30 ES

Argumentácia účastníkov konania

21 Komisia hneď na úvod poznamenáva, že hoci predmetné rúry sú „stavebnými výrobkami" v zmysle smernice 89/106, nie sú predmetom harmonizovaných noriem v zmysle jej článku 4. Čo sa týka osobitného postupu upraveného článkom 16 tejto smernice, nie je v danom prípade uplatniteľný z dôvodov, že na jednej strane neexistujú portugalské technické špecifikácie týkajúce sa predmetných rúr a na druhej strane metódy certifikácie a udelenia homologizácie účinné v oboch predmetných členských štátoch nie sú ani rovnaké, ani rovnocenné. Predpisy, ktorým predmetné rúry podliehajú, teda musia byť skúmané vo svetle článkov 28 ES a 30 ES.

22 V skutočnosti homologizačné konanie, ktorému v zmysle článku 17 zákonného dekrétu podlieha používanie polyetylénových rúr dovezených z iných členských štátov, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie dovozu. Portugalské orgány neuviedli dôvody, pre ktoré predmetné rúry nezabezpečujú úroveň ochrany zdravia a života osôb zodpovedajúcu úrovni, ktorú zamýšľa zabezpečovať portugalská právna úprava.

23 V súlade s judikatúrou v oblasti voľného pohybu tovarov sú portugalské orgány povinné brať do úvahy certifikáty vydané certifikačnými orgánmi iných členských štátov, ktoré hoci nie sú členmi UEATC, sú uznávané inými členskými štátmi ako spôsobilé na certifikáciu predmetných tovarov. Pokiaľ portugalské orgány nedisponovali dostatočnými informáciami o právnom kontexte, v ktorom IIP vydal svoj certifikát, mohli získať tieto informácie od talianskych orgánov.

24 Vo vzťahu k cieľu ochrany zdravia a života osôb by okrem toho bolo neprimerané zamietnuť homologizáciu rúr z dôvodu, že LNEC si vyhradzuje homologizáciu rúrových systémov.

25 V každom prípade na to, aby bol odôvodnený režim predchádzajúceho administratívneho schválenia, hoci je výnimkou zo základných slobôd, musí byť založený na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách, spôsobom vymedzujúcim výkon právomoci posúdenia vnútroštátnych orgánov s cieľom, aby nebol vykonávaný svojvoľne.

26 Portugalská vláda tvrdí, že predmetné vnútroštátne ustanovenia iba vykonávajú článok 2 smernice 89/106, ktorý ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, že stavebné výrobky môžu byť uvedené na trh iba vtedy, ak ich použitie v stavbách, na ktoré sú určené, umožňuje týmto stavbám splniť podstatné požiadavky uvedené v prílohe I tejto smernice.

27 Keďže predmetné rúry nie sú ani predmetom harmonizovanej normy alebo európskeho technického schválenia, ani vnútroštátnej technickej špecifikácie uznanej na úrovni Spoločenstva, Portugalská republika ich teda mohla podriadiť homologizačnému konaniu upravenému v článku 17 zákonného dekrétu.

28 Čo sa týka tovarov patriacich pod smernicu 89/106, zásada, podľa ktorej členský štát nemôže požadovať analýzy alebo skúšky, ak už boli vykonané v inom členskom štáte, sa okrem iného zhmotnila v osobitnom postupe kontroly zhody upravenom v článku 16 tejto smernice. V danom prípade však Talianska republika ako štát výroby nenasledovala tento postup.

29 Kvôli tomu, že LNEC nemal možnosť spolupracovať s IIP, nemohol pod hrozbou porušenia článku 16 smernice 89/106 homologizovať rúry len na základe certifikátu vydaného zo strany IIP. V konečnom dôsledku uznanie certifikátu za týchto okolností by viedlo k akceptovaniu zásady uznávania akéhokoľvek certifikátu vydaného akýmkoľvek subjektom nezávisle od akejkoľvek záruky, čo sa týka primeranej povahy predmetných tovarov a čo sa týka existencie a dostatočnosti kontrolných mechanizmov.

30 Nakoniec režim založený na kontrole zhody rúrových systémov nevytvára nevyhnutne podstatnejšie prekážky obchodovaniu s rúrami medzi Portugalskom a inými členskými štátmi ako režim homologizácie samostatných rúr. V konečnom dôsledku záruka bezpečnosti výstavby nemôže byť zabezpečená samotnou kontrolou samostatných rúr.

Posúdenie Súdnym dvorom

31 Pred skúmaním zhody homologizačného konania uplatniteľného podľa článku 17 zákonného dekrétu s článkami 28 ES a 30 ES je potrebné overiť, či sa Portugalská republika, ako to tvrdí portugalská vláda, uplatnením tohto postupu iba podriadila povinnostiam vyplývajúcim zo smernice 89/106.

32 Smernica 89/106 má za hlavný cieľ odstrániť prekážky obchodovaniu vytvorením podmienok umožňujúcich, aby sa vo vnútri Spoločenstva stavebné výrobky voľne predávali. S týmto cieľom smernica spresňuje základné požiadavky, ktoré musia spĺňať budovy a stavby, v ktorých musia byť stavebné výrobky použité a ktoré sú vykonané harmonizovanými normami a vnútroštátnymi preberajúcimi normami, európskymi technickými schváleniami a vnútroštátnymi technickými špecifikáciami uznanými na úrovni Spoločenstva. Podľa znenia článku 6 ods. 1 smernice 89/106 členské štáty neprekážajú na svojom území voľnému pohybu tovarov, ich uvádzaniu na trh alebo do prevádzky, ak spĺňajú opatrenia tejto smernice.

33 Medzi účastníkmi konania nie je rozpor v tom, že predmetné rúry, hoci sú „stavebnými výrobkami" v zmysle smernice 89/106, nie sú predmetom harmonizovanej normy alebo európskeho technického schválenia ani národnej technickej špecifikácie uznanej na úrovni Spoločenstva v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice.

34 Čo sa teda týka stavebných výrobkov, na ktoré sa nevzťahuje článok 4 ods. 2 smernice 89/106, článok 6 ods. 2 tejto smernice stanovuje, že členské štáty schvália ich uvedenie na trh na svojom území, pokiaľ tieto výrobky spĺňajú vnútroštátne predpisy v súlade so Zmluvou ES, ak európske technické špecifikácie nestanovujú inak.

35 Smernica 89/106 teda potvrdzuje, že členský štát môže na svojom území podriadiť uvedenie stavebných výrobkov, na ktoré sa nevzťahujú harmonizované technické špecifikácie alebo technické špecifikácie uznané na úrovni Spoločenstva, na trh, iba vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré sú v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy, najmä so zásadou voľného pohybu tovaru uvedenou v článkoch 28 ES a 30 ES.

36 Je pravdou, že článok 16 smernice 89/106 upravuje osobitné konanie, podľa ktorého stavebný výrobok pochádzajúci z jedného členského štátu, a pre ktorý neexistujú harmonizované technické špecifikácie alebo technické špecifikácie uznané na úrovni Spoločenstva, musí byť členským štátom určenia považovaný za vyhovujúci ustanoveniam platným v tomto štáte, ak má uspokojivé testy a inšpekcie uskutočnené schváleným orgánom v členskom štáte výroby podľa metód platných v danom členskom štáte určenia alebo týmto členským štátom uznaných za rovnocenné.

37 V súlade s týmto osobitným konaním si členský štát určenia a členský štát výroby navzájom poskytnú všetky nevyhnutné informácie s cieľom umožniť neskôr menovanému členskému štátu schváliť orgán na tento účel. Ak má členský štát pochybnosti, zdôvodní svoje stanovisko a informuje Komisiu v súlade s článkom 16 ods. 2 smernice 89/106.

38 Predsa však, článok 16 smernice 89/106 neupravuje situáciu podnikateľského subjektu, ktorý doviezol stavebný výrobok, pre ktorý neexistujú harmonizované technické špecifikácie alebo technické špecifikácie uznané na úrovni Spoločenstva, pokiaľ členský štát výroby neuviedol členskému štátu určenia orgán, ktorý schválil alebo zamýšľa schváliť na tento účel.

39 Okrem toho absencia konania jedného z členských štátov dotknutých týmto postupom nemôže sama osebe ospravedlniť existenciu obmedzenia voľného pohybu tovarov, s ktorým je hospodársky operátor konfrontovaný pri používaní predmetného tovaru v inom členskom štáte.

40 Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí portugalská vláda, osobitné konanie upravené článkom 16 smernice nevylučuje, aby sa odmietnutie homologizačného orgánu, akým je LNEC, potvrdiť v rámci homologizačného konania vyplývajúceho z článku 17 zákonného dekrétu a ministerských vyhlášok z rokov 1970 a 1971 rovnocennosť certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu posudzovalo s ohľadom na články 28 ES a 30 ES.

41 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že požiadavka predchádzajúcej homologizácie výrobku na osvedčenie jeho povahy primeranej danému účelu, ako aj odmietnutie, v tomto rámci, uznania rovnocennosti certifikátov vydaných v inom členskom štáte obmedzujú prístup na trh členského štátu dovozu, a musia sa teda považovať za opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie dovozu v zmysle článku 28 ES (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. mája 2003, ATRAL, C-14/02, Zb. s. I-4431, body 62 a 63).

42 Podľa ustálenej judikatúry takéto opatrenie môže byť odôvodnené iba dôvodmi verejného záujmu vymenovanými v článku 30 ES alebo niektorou z kategorických požiadaviek zakotvených judikatúrou Súdneho dvora, najmä za podmienky, aby toto opatrenie bolo vhodné na zabezpečenie realizácie sledovaného cieľa a nešlo nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie (pozri rozsudky z 22. januára 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, Zb. s. I-607, bod 33, z 20. júna 2002, Radiosistemi, C-388/00 a C-429/00, Zb. s. I-5845, body 40 až 42, a z 8. septembra 2005, Yonemoto, C-40/04, Zb. s. II-7755, bod 55).

43 Homologizačné konanie stanovené článkom 17 zákonného dekrétu má za cieľ zaručiť bezpečnosť materiálov používaných v budovách a na stavbách a následne slúži rovnako cieľu ochrany zdravia a života osôb.

44 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že za absencie harmonizačných pravidiel prislúcha členským štátom rozhodnúť o úrovni, na akej chcú zabezpečovať ochranu zdravia a života osôb, a požiadavke predchádzajúceho schválenia uvedenia predmetných tovarov na trh (pozri rozsudok z 27. júna 1996, Brandsma, C-293/94, Zb. s. I-3159, bod 11).

45 Predsa však, opatrenie zavedené členským štátom sa môže považovať za presahujúce rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa, pokiaľ zdvojnásobuje kontroly, ktoré už boli vykonané v rámci iných konaní, či už v tom istom štáte, alebo v inom členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok Canal Satélite Digital, už citovaný, bod 36).

46 Ako už Súdny dvor rozhodol, hoci členský štát má možnosť podriadiť výrobok, ktorý už bol predmetom skúšania v inom členskom štáte, novému konaniu skúmania a skúšania, orgány členských štátov sú napriek tomu povinné prispievať k zmierneniu kontrol v obchode vnútri Spoločenstva. Z toho vyplýva, že nemajú právo vyžadovať bez potreby technické alebo chemické analýzy alebo laboratórne skúšky, pokiaľ už rovnaké analýzy a skúšky boli vykonané v inom členskom štáte a keď ich výsledky sú týmto orgánom k dispozícii, alebo môžu byť na ich žiadosť dané k dispozícii (rozsudky zo 17. decembra 1981, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, 272/80, Zb. s. 3277, bod 14; Brandsma, už citovaný, bod 12, a zo 17. septembra 1998, Harpegnies, C-400/96, Zb. s. I-5121, bod 35).

47 Striktné rešpektovanie tejto povinnosti si vyžaduje aktívny prístup zo strany vnútroštátnych orgánov, ktorým bola doručená žiadosť o homologizáciu výrobku alebo v tomto rámci uznanie rovnocennosti certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu. Takýto aktívny prístup sa okrem toho žiada eventuálne rovnako aj od orgánu iného členského štátu a v tejto súvislosti majú členské štáty povinnosť zabezpečiť, aby príslušné homologizačné orgány vzájomne spolupracovali s cieľom uľahčiť konanie o získanie prístupu na vnútroštátny trh štátu dovozu.

48 V danom prípade LNEC odmietol uznať rovnocennosť certifikátu vydaného IIP z dôvodu, že IIP nie je členom UEATC, ktorého členom je LNEC, a neuzavrel s ním žiadnu dohodu o spolupráci v predmetnej oblasti. Zo spisu vyplýva, že LNEC ani nežiadal od žiadajúcej spoločnosti informácie, ktorými disponuje a ktoré by umožnili LNEC posúdiť povahu certifikátu vydaného IIP, ani nekontaktoval IIP s cieľom získať takéto informácie.

49 Podriaďujúc teda v zmysle článku 17 zákonného dekrétu použitie predmetného výrobku homologizačnému konaniu bez zohľadnenia v tomto rámci certifikátu vydaného homologizačným orgánom iného členského štátu a bez požadovania od žiadajúcej spoločnosti alebo predmetného orgánu nevyhnutných vysvetlení, si portugalské orgány nesplnili povinnosť spolupráce, ktorá vyplýva v kontexte žiadosti o homologizáciu výrobku dovezeného z iného členského štátu z článkov 28 ES a 30 ES.

50 Čo sa týka konkrétnych požiadaviek, ktorým je homologizácia predmetných rúr v Portugalsku podriadená a ktoré podľa portugalskej vlády idú nad rámec technických požiadaviek uvádzaných IIP, je potrebné pripomenúť, že na to, aby

režim predchádzajúceho administratívneho schválenia bol dôvodný, hoci je výnimkou zo základných slobôd, musí byť v každom prípade založený na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách, spôsobom vymedzujúcim výkon právomoci posúdenia vnútroštátnych orgánov s cieľom, aby nebol vykonávaný svojvoľne (rozsudok Canal Satélite Digital, už citovaný, bod 35).

51 Keďže článok 17 zákonného dekrétu uvádza iba, že použitie nových materiálov alebo metód výstavby, pre ktoré neexistujú oficiálne špecifikácie ani dostatočná prax používania, podlieha predchádzajúcemu schváleniu LNEC, toto ustanovenie nespĺňa tieto požiadavky.

52 Podriadením predmetných rúr homologizačnému konaniu, ktoré je upravené článkom 17 zákonného dekrétu, portugalská právna úprava teda nerešpektuje zásadu proporcionality a následne je v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES.

53 Z toho vyplýva, že prvý žalobný dôvod uvádzaný Komisiou je dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení článkov 1 a 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95

Argumentácia účastníkov konania

54 Komisia tvrdí, že odmietnutie EPAL homologizovať predmetné výrobky za absencie certifikátu LNEC a odmietnutie LNEC uznať rovnocennosť certifikátu vydaného zo strany IIP predstavujú v spojení „opatrenie" v zmysle rozhodnutia č. 3052/95, ktoré jej teda malo byť oznámené do 45 dní po jeho prijatí.

55 Portugalská vláda odpovedá, že z článku 3 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95 vyplýva, že táto povinnosť oznámenia sa nevzťahuje na opatrenia uskutočnené výlučne pri vykonávaní harmonizačných opatrení Spoločenstva. Teda odmietnutím uznania rovnocennosti certifikátu vydaného zo strany IIP s vnútroštátnou homologizáciou Portugalská republika iba vykonávala povinnosti vznikajúce jej v zmysle smernice 89/106.

Posúdenie Súdnym dvorom

56 Článok 1 rozhodnutia č. 3052/95 uvádza opatrenia, ktorými členský štát bráni voľnému pohybu výrobkov, ktoré sa zákonným spôsobom vyrábajú alebo predávajú v inom členskom štáte.

57 Pod „opatrením" rozhodnutie č. 3052/95 chápe všetky opatrenia prijaté členským štátom s výnimkou súdnych rozhodnutí, ktoré majú za dôsledok obmedzenie voľného pohybu tovarov zákonným spôsobom vyrábaných alebo uvádzaných na trh v inom členskom štáte, bez ohľadu na ich formu alebo orgán, od ktorého pochádzajú (rozsudok Radiosistemi, už citovaný, bod 68).

58 Keďže rozhodnutia prijaté zo strany EPAL a LNEC v zmysle zákonného dekrétu a ministerských vyhlášok z 2. novembra 1970 a 7. apríla 1971 mali v celom ich rozsahu skutočne za dôsledok zákaz inštalovania predmetných rúr, musia sa považovať za „opatrenie" v zmysle článku 1 rozhodnutia č. 3052/95.

59 Ako tiež bolo poznamenané v bodoch 31 až 35 vyššie, nejde o opatrenie predpísané smernicou 89/106. V rozpore s tým, čo tvrdí Portugalská republika, predmetné

opatrenie nepožíva výnimku z povinnosti oznámenia podľa článku 3 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95.

60 Neoznámením takéhoto opatrenia Komisii v lehote 45 dní teda Portugalská republika porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z rozhodnutia č. 3052/95.

61 Následne druhý žalobný dôvod Komisie je rovnako dôvodný.

62 S prihliadnutím na súhrn vyššie uvedených úvah je potrebné konštatovať, že nezohľadnením homologizačných certifikátov vydaných inými členskými štátmi v konaní o homologizácii polyetylénových rúr dovezených z týchto iných členských štátov podľa článku 17 zákonného dekrétu a neinformovaním Komisie o takomto opatrení si Portugalská republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, ako aj článkov 1 a 4 ods. 2 rozhodnutia č. 3052/95.

O trovách

63 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Portugalskú republiku na náhradu trov konania a Portugalská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Nezohľadnením homologizačných certifikátov vydaných inými členskými štátmi v konaní o homologizácii polyetylénových rúr dovezených z týchto iných členských štátov podľa článku 17 všeobecného nariadenia o mestskej výstavbe prijatého zákonným dekrétom č. 38/382 zo 7. augusta 1951 a neinformovaním Komisie Európskych spoločenstiev o takomto opatrení si Portugalská republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 28 ES a 30 ES, ako aj článkov 1 a 4 ods. 2 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 3052/95/ES z 13. decembra 1995, ktorým sa zriaďuje postup na výmenu informácií o vnútroštátnych opatreniach, ktoré sa odchyľujú od princípu voľného pohybu tovaru v rámci Spoločenstva.**

2. **Portugalská republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy